Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucurescĭ: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 128. Braşov, Lunĭ-Marţĭ, 11 (23) Iunie 1896.

Lege pentru libera persecuţiune.

Trebue sĕ revenim astăḑĭ asupra classicului paragraf 169 din proiectul de lege privitor la jurisdicţiunea Curiei în afacerĭ electorale. Este şi pentru noi Românii de-o însĕmnătate deosebită acest paragraf şi, fiind-că în şedinţa de Sâmbătă a dietei noul proiect a fost votat în întregul sĕu şi după a treia cetire, aşa că după tóte probabilităţile în scurt timp va deveni lege, merită sĕ-l cunóscem mai cu de-a mĕruntul.

Este vorba de despoiarea unei părţĭ însemnate a cetăţenilor celor mai de valóre de-un drept constituţional cardinal al lor, pentru care în schimb li-se deschide de acum înainte uşa temniţelor şi liberelor persecuţiunĭ.

Cunóscem cuprinsul acelui paragraf. Prin el se ameninţă cu pedépsă grea *fiă-care preot şi fiă-care individ, care pórtă funcţiunĭ bisericescĭ, séu care este îndreptăţit a sĕvîrşi ceremonii bisericescĭ, décă în locul destinat pentru ceremonii bisericescĭ séu în vre-o adunare cu caracter bisericesc a făcut vre-o declaraţiune, ce tinde a influinţa resultatul alegerei.*

Va sĕ ḑică prin acest paragraf se ameninţă cu pedépsa grea (până la un an închisóre de stat şi 500 fl. amendă) nu numai preotul, ci fiă-care individ, care pórtă funcţiunĭ bisericescĭ, séu care este îndreptăţit a sĕvîrşi ceremonii bisericescĭ. Funcţiunĭ bisericescĭ însĕ pórtă şi cantorii, şi crîsnicii, şi clopotarii, şi curatorii séu etorii bisericescĭ. Apoi şi membrii aleşĭ ai congreselor şi sinódelor eparchiale s'ar puté înşira aicĭ. Şi fiind-că funcţiunile bisericescĭ sunt funcţiunĭ de onóre, carĭ se încredinţéză de obiceiŭ celor mai aleşĭ, mai nepătaţĭ şi mai solidĭ credincioşĭ ai cutărei bisericĭ, urméză de aci, că pedépsa de mai sus ameninţă tocmai pe cei mai de valóre cetăţenĭ ai statului.

Şi pentru carĭ fapte ale lor îi ameninţă pedépsa? — Pentru-că într'un loc destinat pentru ceremonii bisericescĭ, séu în vre-o adunare cu caracter bisericesc a făcut vre-o declaraţiune cu tendinţa de-a influinţa resultatul alegerei.

Dér loc destinat pentru ceremonii bisericescĭ póte fi nu numai biserica, ci orĭ-ce clădire, casă privată, piéţa publică, orĭ chiar şi câmpul. La Bobotéză, la Ispas, la Rosalii, de esemplu, în biserica nóstră se face ceremonia sânţirei apei la câmp, orĭ în piéţa publică. Apoi „adunărĭ cu caracter bisericesc" carĭ sunt? Nunţile, ospeţele, prin carĭ se serbéză împărtăşirea unei taine sfinte, nu sunt óre şi acestea „adunărĭ cu caracter bisericesc"? Cu ocasiunea procesiunilor dela Nicula, ce se fac în ḑiua de S-tă Mariă a fiă-căruĭ an, se adună acolo mii de ómenĭ, carĭ se rógă, béu, mănâncă, chefuesc. Cine va ḑice, că nu sunt şi acestea „adunărĭ cu caracter bisericesc?"

Şi apoi ce este a se înţelege sub „declaraţiune cu tendinţa de-a influinţa resultatul alegerei?" O astfel de „declaraţiune" póte sĕ cuprindă în sine orĭ-ce cuvênt, orĭ ce frasă, pe care cine-va ar puté s'o ḑică în glumă, orĭ în serios în astfel de locurĭ şi la astfel de ocasiunĭ. Totul depinde dela arbitriul judecătorului, care póte interpreta orĭ-ce cuvênt în sensul, care-i convine. Nicĭ n'are lipsă de-altmintrelea de cuvinte, căcĭ după paragraful de mai sus ajunge şi numai *consensul*, orĭ *intenţiunea* de-a influinţa alegerea.

Dér se mai cuprind în paragraful de mai sus şi alte disposiţiunĭ. La conducturĭ, orĭ adunărĭ electorale, de esemplu, este interḑisă folosirea „obiectelor de stimă religiósă?" Dér, cum fórte bine a observat unul dintre vorbitorii din cameră, astfel de obiecte sunt şi crucele, ce le pórtă pe piept archiereii şi alţĭ dignitarĭ bisericescĭ, apoi brênele roşii, reverenda etc.

Décă s'ar întêmpla, d. es., ca vre-unul dintre preoţii bucovinenĭ, — asupra cărora, cum spune corespondentul nostru de mai jos, a căḑut o ploiă atât de bogată de crucĭ şi brêne roşii, — sĕ-l aducă pĕcatele pe la noi în timpul „conducturilor electorale", judecătorilor ungurĭ le stă în liberă voiă de a-l omeni numai decât cu temniţa.

Étă o lege, care nu credem sĕ mai aibă părechiă în tótă Europa cultă. Prin ea cetăţenii sunt daţĭ cu mânile legate pe mâna judecătorilor, carĭ după arbitriu pot prinde în cursă şi pot sĕ pedepséscă pe orĭ-ce alegĕtor activ.

Cu drept cuvênt o fóiă unguréscă numesce legea acésta legea liberelor persecuţiunĭ, căcĭ prin ea se dă guvernului puterea de-a prigoni, aşa ḑicênd, pe cine-i place, ér noi Românii suntem între aceia, pe carĭ guvernele ungurescĭ ne plac mai mult în privinţa acésta.

CRONICA POLITICĂ.

— 10 (22) Iunie.

In decursul sĕptĕmânei acesteia **camera ungară** îşĭ va amêna şedinţele până la 7 Septemvre. Amênarea, după cum anunţă, unele ḑiare din Budapesta, de astă-dată nu se va face prin rescript autograf preaînalt, ci în urma hotărîrei camerei. In cercurile deputaţilor se vorbesce, că în luna lui Septemvre camera va ţine numai câte-va şedinţe şi către finea lunei Octomvre vor fi fixate *nouĕle alegerĭ*.

*

Scim, că între Ungurĭ s'a început o agitaţiune, cu scop de a-şĭ **rĕsbuna contra Austriacilor** pentru manifestaţiile lor antimaghiare din ḑilele din urmă. Inceputul l'a făcut Bartha Miklos printr'un articul publicat ḑilele trecute în „Magyarország", în care, după cum am arătat la timpul sĕu, era conjurată tótă suflarea ungurésoă, sĕ nu mai cumpere nicĭ un articul comercial din Austria şi sĕ se feréscă ca de ciumă, de tóte acele prăvălii şi ateliere, în carĭ se vinde, orĭ lucréză articulĭ de provenienţă austriacă. Glasul şovinistului a găsit rĕsunet la soţii sĕi şoviniştĭ. „Magyarország" publică în numĕrul sĕu mai nou vre-o 5 scrisorĭ de aderenţă, în carĭ Bartha e rugat, sĕ continue agitaţiunea şi sĕ facă tot posibilul pentru a înaugura şi sistemisa în direcţiunea acésta o acţiune, care sĕ pĕtrundă tóte păturile societăţii. Vom vedé, la ce resultat vor ajunge Ungurii şi cu aceste svîrcolirĭ ale lor, al căror scop se vede a fi în prima liniă intimidarea Austriacilor.

*

Din Petersburg 'i-se depeşéză lui „*Extrablatt*" din Viena, că **Ţarul Nicolae II.** va sosi **la** Viena în 27 August şi va petrece acolo patru ḑile. Dela Viena Ţarul va pleca direct la Gmunden pentru de-a visita familia regală hannoverană.

*

După cum se anunţă din Varşovia **guvernul rusesc** are de gând sĕ introducă mĕsurĭ şi mai stricte contra **Polonilor.** Cercurile rusescĭ sunt fórte supĕrate din causa atitudinei, pe care a observat'o preoţimea şi pressa polonă faţă cu serbările încoronărei Ţarului şi a manifestaţiunilor simpatice, cu care l'au salutat pe nunciul Agliardi în călĕtoria sa spre Moscova.

*

„*Vossische Zeitung*" anunţă, că o mare putere a declarat guvernului grecesc, că Francia şi Anglia sunt gata de-a cere dela Portă **restituirea convenţiei dela Haleppa,** pentru ca în fine sĕ se linişteáscă turburările în Creta. Guvernul grecesc însĕ e de părere, că prin numita convenţiă li-se asigură prea puţine dreptur Cretensilor şi că minimul pretensiunilor se reduce la deplina autonomiă, asemenea ca a Samosului séu a Rumeliei ostice, sub garanţia şi inspecţiunea marilor puterĭ.

„De după culisele Ligei culturale".

Sub acest titlu publică „Budapesti Hirlap" de ierĭ, 20 Iunie n., o corespondenţă datată din Braşov, pe care ḑice, că o primesce dela „corespondentul sĕu particular". In partea primă a corespondenţei

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Despre starea Irlandei.

Celebrul discurs al lui O'Connel. *)

Cestiunea Irlandei este şi aḑĭ la ordinea ḑilei în Anglia, am putea ḑice în tótă Europa cultă, căcĭ nu sciu care ḑiar, care om politic n'a scris orĭ n'a cugetat asupra ei, mai ales cât timp Gladstone era la putere.

Primii locuitorĭ ai Irlandei au fost Celţĭ. Acestui strat s'au suprapus popóre gotice. Naţiunea resultată din aceste amesteourĭ succesive a trăit independentă până prin secolul XII. La 1150 regele Dermot, fiind atacat de pretendenţĭ la corónă, cere ajutor dela Henric II al Angliei. In acest fapt atât de puţin important la prima vedere residă tótă nenorocirea Irlandei Mare învĕţământ pentru naţiunĭ: sĕ nu facă nicĭodată apel la străinĭ! Abia trecură câţĭ-va anĭ şi papa Adrian IV (1156) dete regatul acesta lui Henric II. Se înţelege, că Irlandezii n'au primit sĕ fiă dăruiţĭ fără voia lor, dér Englezii au năvălit în insula vecină şi s'a început rĕsboiul. Acest rĕsboiŭ nu s'a terminat repede. Când învinşĭ, când învingĕtorĭ, Irlandezii au resistat şi au încercat sĕ se scape până pe vremea lui Henric VII.

Sub Henric VII, Anglia protestantă persecută pe Irlanda catolică; persecuţia devine şi mai grósnică sub Elisabeta. Sub Carol I, încuragiaţĭ Irlandezii de faptul, că regina era catolică, se vĕd înşelaţĭ, şi mai apoi Gulielm de Orange trece în Irlanda şi zdrobesce pe catolicĭ.

De atuncĭ începe persecuţia legală a Irlandei. Are parlament, dér se consideră supus celui englez.

Incercărĭ de a scutura jugul n'au lipsit nicĭ de atuncĭ încóce, dér n'au adus vre-un folos considerabil naţiunii irlandeze căcĭ mai toţĭ ómenii politicĭ englezĭ au stăruit sĕ menţie situaţiunea inferióră a Irlandei, acordând numai câte odată micĭ concesiunĭ de ordin secundar.

O asemenea încercare, o mişcare puternică, s'a întêmplat pe la începutul secolului nostru, şi de acésta este legat numele O'Connel, care a fost numit „marele agitator al Irlandei".

Născut la 1775, a studiat mai întâiŭ în patrie, apoi în Francia. Era sĕ se facă preot, dér caracterul lui nu se potrivea cu o asemenea misiune şi de aceea învĕţă dreptul şi îmbrăţişă profesiunea de advocat, se stabili la Dublin, unde căpĕtă în scurt timp mare renume.

Devenind posesorul unei averĭ însemnate, începù sĕ se ocupe esclusiv cu politica şi sĕ lupte pentru drepturile Irlandei. Dela 1812 el deveni sufletul mişcării, se alese deputat în mai multe rêndurĭ în camera comunelor şi căpĕtă o popularitate ne mai pomenită. Partisanii sĕi îi făcură o listă civilă pentru ca sĕ se ocupe numai de politică şi sĕ fia scutit de grija traiului; de aceea adversarii îl numiau „regele cerşitor".

In 1833 se propuse aducerea câtor-va îmbunătăţirĭ pentru Irlanda, dér în acelaşĭ timp mesagiul regal spunea, între altele:

„Cred că-mĭ veţĭ acorda puterile estra-ordinare, ce vor fi necesare pentru a pedepsi pe turburătorii liniscei publice şi a întări unirea între cele douĕ ţĕrĭ (Anglia şi Irlanda), pe carĭ sunt hotărît a o păstra prin tóte mijlócele".

Atuncĭ, la 5 Februarie 1833 (s. n.) rosti discursul ce publicăm (după *Traité de littérature* par *Lefranc),* despre care Michelet a ḑis: „Cred, că dela Mirabeau, nu s'a mai auḑit în vre-o adunare un discurs superior improvisaţiunei lui O'Connel."

Ideile lui O'Connel n'au reuşit, el a murit departe de patrie (în 1847); dér sunt şi astăḑĭ la ordinea ḑilei în Anglia.

Étă discursul lui:

Domnilor,

Mĕ împotrivesc acestei adrese: este brutală şi sângerósă (Rîsete). Rîdeţĭ, d-lor? Nu mĕ mir. Rîsetele acestea sunt pentru mine o adevĕrată declaraţie de rĕsboiŭ făcută Irlandei. V'am spus din nainte, că acéstă adresă va produce multe nenorocirĭ. Séměnă cu cea votată în privinţa Americii, unde v'aţĭ încăpăţinat sĕ trimeteţĭ un se-

*) Din „*Modele de discursurĭ*", adunate de Gh. Adamescu. Editura librăriei C Müller din Bucurescĭ.

se vorbesce despre neînțelegerile dela Ligă. Autorul corespondenței pretinde a sci multe de tóte. Intre altele spune, că patru dintre membrii vechiului comitet al Ligei ar fi făcut noului comitet propunerea, de-a se încheia un pact între ambele comitete, și anume așa, ca sĕ se convóce un alt congres, în care sĕ se alégă un comitet nou. In acest comitet ambele partide sĕ fiă representate în mod egal. „Propunĕtorii“, dice corespondentul fóiei unguresci, „în numele lui Sturdza au asigurat pe noul comitet, că în acest cas și guvernul este aplicat a ajutora Liga din fondurile sale secrete“.

Spune apoi corespondentul lui „Bud. Hirl.“, că fóia de mult proiectată a Broștiștilor va apăré la tómnă și încă *aicĭ în Brașov*, „deóre-ce acest oraș este mai apróape de Bucuresci, decât Sibiiul și astfel e mai ușóră și comunicația între conducĕtori“.

Corespondența fóiei unguresci încheiă scriind următórele:

„Lucaciu e fórte supĕrat pe Sturdza. Astă-tómnă Sturdza i-a promis, că-l va aduce la metropolia catolică din Bucuresci ca *episcop titular*, cu scopul, ca *în scurt timp după aceea se-l facă metropolit catolic în Bucuresci*. Acesta a fost și scopul călĕtoriei, ce a făcut'o el la Bucuresci astă-tómnă, dér atuncĭ esecutarea planului a fost împedecată prin primirea demonstrativă, ce 'i-s'a făcut lui Lucaciu din partea ómenilor Ligei. Atuncĭ Sturdza i-a dis lui Lucaciu, că prin acéstă demonstrațiă fără tact, provocându-se susceptibilitatea cercurilor diplomatice austro-ungare, de-ocamdată s'a făcut imposibilă realisarea planului. Câte-va lunĭ vor amâna lucrul, până atuncĭ Lucaciu sĕ rĕmână liniștit și pe cât se póte sĕ nu se amestece în politică. Aci își găsesce esplicarea atitudinea neutrală de până aci a lui Lucaciu.

„Lucaciu, credênd, că tăcerea de-o jumĕtate de an este de-ajuns pentru a mulcomi susceptibilitatea diplomației austro-ungare, s'a dus acum la Bucuresci, ca sĕ céră dela Sturdza împlinirea promisiunei. Sturdza însĕ, în loc de episcopiă, i-a dat sfatul, sĕ ocupe postul de predicator, ce este vacant la catedrala S-lui Iosif din Bucuresci, până când îi va puté mijloci mitra de episcop. Lucaciu n'a primit ofertul acesta al lui Sturdza, deóre-ce vede în el o deridere a promisiunei date, și de aceea a declarat înaintea diariștilor din Bucuresci, că scirea, după care el ar primi postul de predicator la catedrală, nu corĕspunde adevĕrului, deóre-ce lui nicĭ prin minte nu-i trece, de-a renunța la luptele politice, părăsindu-și patria“.

Acestea sunt informațiunile fóiei unguresci, pe carĭ, pentru curiositate, le-am reprodus aci, fără sĕ aflăm de lipsă a-le mai comenta.

Din dieta ungară.

Vorbirea deputatului Meszlenyi contra lui Lueger și contra antisemiților.

In ședința de alaltă-erĭ a camerei ungare deputatul *Ludovic Meszlenyi* interpelă pe ministrul ungar de comerciu și de interne în privința „agitărilor“ antisemiților din Viena cotra Ungariei. Etă ce vorbi numitul deputat dietal:

Marea națiune cultă germană — cum îi place sĕ se numéscă — și o parte a ei mai mică, locuitóre în țĕrile austriace și, după cum sperăm, sedusă de către singuraticĭ, a scris și vorbit de lunĭ întregĭ cu o ură órbă contra a tot, ce e maghiar. Cu gura nespălată și spumegândă de invidiă au atacat, sub masca dușmăniei față cu o confesiune recunoscută la noi ca legală, chiar pe însa-și națiunea maghiară, în firma credință, că cu ajutorul fanatismului, aplaudat în Austria de către o mulțime sedusă și necóptă pentru libertate și egalitate, vor nasce aci în Ungaria un ecou, pe care îl vor folosi pentru crearea unei tendințe reacționare, al cărei scop sĕ fiă nimicirea independenței Ungariei. Conducĕtorul acestei mișcărĭ este podóba Vienei, Dr. *Lueger* séu Dr. *Lüger*, pe care îl putem numi Dr. *Lügner* (mincinos).

Dep. Otto *Herman*: Așa ceva nu se cade în parlamentul ungar.

Președintele: Fac atent pe d-l deputat că nu se unesce cu demnitatea acestei corporațiunĭ de-a vorbi în mod atât de ofensator despre persóne (Aprobărĭ).

Lud. *Meszlényi:* Cu același drept, cu care acest domn numesce Budapesta, Judapesta, îl pot și eu numi pe el, cum l'am numit. Elementele conducĕtóre ale Antisemiților au proclamat în cârciumele din Viena programul, al cărui punct principal a fost acela, că vor face ca Jidanii sĕ înghită pe Maghiarĭ, séu Maghiarii pe Jidanĭ, séu, décă aceștia n'or vrea sĕ se mănânce unul pe altul, îi vor înghiți ei pe amêndoi. (Ilaritate). Noi rîdem de acești acrobațĭ politicĭ, deóre-ce n'am luat și nu luăm în serios acțiunea lor. Am tăcut și am lăsat sĕ sbóre pe lângă urechile nóstre acel marș al „poporului cult“, al cărui refren este: „*Juden und Magyaren, Schuften und Betyaren*“. Noi am făcut ca și leul, care dise odinióră: „*Eu nicĭ nu bag în semă ceea ce vorbesce măgarul despre mine*“ (Ilaritate). Acesta a fost punctul nostru de vedere față cu Austria. Defăimările și murdăririle, pe carĭ trebue sĕ le audim și sĕ le suferim, sunt dovedĭ evidente, că niciodată nu vom puté trăi în căsĕtoriă fericită cu acea fată bĕtrână, care sĕ pórtă cu pizmă și cu ură neîmpăcată față de tot ce este aicĭ. (Vii aprobărĭ în stânga estremă). Vice-primarul Vienei a dis'o și aceea, că nu este bun patriot acela, care va visita esposiția nóstră, și a dis'o atuncĭ, când Majestatea Sa sĕrbătorea și se bucura împreună cu noi aci în Budapesta.

Dep. *Uray* Imrea: E fórte bine, décă acum nicĭ împĕratul nu le place.

Meszlényi Lud.: Și cu uimire ne-am întrebat, că óre esistă în Austria lege, care sĕ pedepséscă laesa de Majestate, séu décă nu e lipsă de ea, că esistă vre-o lege sanitară, care sĕ permită ca astfel de domnĭ sĕ âmble liberĭ, carĭ ar merita sĕ stea în casa nebunilor și sĕ-șĭ țină acolo vorbirile. Nicĭ nu voesc sĕ mai vorbesc despre ceea ce scie întréga cameră, că adecă în timpul din urmă decurg între sub-primarul Vienei și între *studenții valahĭ și panslavĭ* consfătuirĭ, cu scop de a porni în Ungaria mișcarea contra supremației maghiare.

Sĕ probeze; noi nu ne temem, deóre-ce națiunea maghiară tot-déuna va avé putere de-a tăia, rupe și nimici astfel de pornirĭ bastarde. Față cu agenții agitatorĭ trebue aplicată legea și trebue trimișĭ cu șup peste granițele țĕrei.

Adresez către d-nii miniștri de comerciŭ și de interne următórele interpelațiunĭ:

1. Are cunoscința d-l ministru de comerciŭ, că în timpul din urmă se distribuesc în comitatele învecinate cu Austria, gratis, o mulțime de diare vieneze, carĭ agită contra unei confesienĭ recipiate și în contra statului maghiar și națiunei a maghiare? Și décă are cunoscință despre acésta, este el hotărît de-a detrage debitul postal pentru aceste diare pe teritorul ungar?

2. Are cunoscință d-l ministru de interne, că prin țéră âmblă agențĭ cu scopurĭ de agitare? Și décă acésta se adeveresce, este el hotărît de-a aplica tótă rigórea legii contra acelor agențĭ, carĭ séu pe basă de învitărĭ séu din liberă voință vin aci sĕ propage principiele lor agitatorice? (Vii aprobărĭ în stînga estremă).

SCIRILE DILEI.

— 10 (22) Iunie.

Dela Curtea română. Ierĭ la órele 11 MM. LL. Regele și Regina au plecat cu un tren special dela Bucuresci la Sinaia. Erau la gară toțĭ miniștri cu dómnele, președinții corpurilor legiuitóre, primarul capitalei, prefectul poliției și mai mulțĭ funcționarĭ superiorĭ. D-nii Dimitrie Sturdza și Stoicescu au însoțit pe Majestățile lor până la Sinaia. Trenul regal era condus de d-l Miclescu, sub-directorul căilor ferate.

—o—

O adresă către fostul metropolit Ghenadie. Dómnele române au redactat urmĕtórea adresă de omagiu către fostul metropolit al Ungro-Vlahiei Ghenadie Petrescu, care i-se va presenta acestuia la Căldărușanĭ de o delegațiune a dómnelor: Inalt Prea Sfințite Părinte, Sufletele credincioșilor de vécurĭ slăvitei și Sfintei nóstre Bisericĭ naționale sunt cuprinse de jale adâncă față cu judecata nelegiuită și fără pildă în istoria Bisericei și neamului românesc, a cărui jertfă ațĭ cădut. In neputința de a aduce altă mângăere sfințitului cap al bisericei nóstre adăpat cu amărăciunea nemilósă a patimelor omenescĭ, vĕ rugăm Inalt Prea Sfințite Părinte, a primi ca prinos al mâhnirei ce îndurațĭ, mărturisirea adâncului nostru respect și a dragostei nóstre sufletescĭ. Suntem, Inalt Prea Sfințite, cu cel mai profund respect, ale Eminenței vóstre prea supuse fiice sufletescĭ. Urméză subscrierile.

—o—

Steagurĭ unguresci insultate. Se plâng foile unguresci, că aprópe nu este di, în care stégul unguresc sĕ nu fiă insultat când într'un loc, când într'altul. De astă-dată e vorba de preotul sêrbesc Paul Millin din Basahida, o rudeniă a episcopului sêrbesc din Timișóra, despre care 'i se comunică lui „Bud. Hirl.“, că cu ocasiunea serbărei mileniului „cu furiă și înjurăturĭ“ a luat un stég unguresc, ce era arborat pe școla sêrbéscă, l'a rupt și l'a călcat în picióre dicênd, că „*stegul unguresc este o rușine pentru școla sêrbéscă*“. Alt cas spune „M-g.“, că s'a întêmplat la un maial în comuna Bankovicĭ din comitatul Zala. Un practicant dela tribunalul Varasdia, cu numele Antoniu Stannberger, „a furat“ un steag dela scolarĭ, s'a dus cu el prin cârciume și cafenele, lăudându-se că-l va insulta. A eșit apoi pe stradă și dela mai mulțĭ trecĕtorĭ a cerut chibrite, cu carĭ sĕ aprindă steagul, dér n'a capĕtat. Tribunalul din Varasdia a condamnat pe făptuitor la 6 sĕptĕmânĭ închisóre.

—o—

Conferența interparlamentară, cum scim, se va ținé anul acesta la Budapesta. Comitetul pregătitor a ținut dilele acestea o ședință, în care secretarul comitetului, faimosul *Pazmandy* Dénes, a raportat despre succesul propagandei, ce-a făcut'o el în străinătnte în decurs de trei lunĭ, în care timp a colindat în persónă pe la diferitele parlamente străine, învitându-le la conferență. Se dice, că peste 100 de membri „dintre cei mai distinșĭ“ ai parlamentelor din Europa apusană ar fi promis, că vor veni neapĕrat la Budapesta. S'a însărcinat o deputațiune din trei membri, anume: contele L. Szapary, D. Pazmandy și I. Horvath, carĭ vor avé sĕ mérgă la Berlin pentru ca sĕ stărue în persónă pe lângă persónele cu influință de-acolo, de-a face sĕ fiă cât mai bine representat la conferență și parlamentul imperiului german. Deputațiunea va merge cu aceeașĭ misiune și la Viena. Pe lângă parlamentul italian s'au însărcinat sĕ întrevină generalul Türr și contele Stefan Keglevich. S'a hotărît, ca conferența sĕ se țină în 23 Septemvre, așa ca membrii sĕ pótă lua parte în corpore și la serbarea deschiderii comunicațiunei prin Porțile de fier, ce se va ținé la 27 Septemvre.

—o—

Favorurĭ pentru funcționarii administrativĭ. Se asigură, că ministrul unguresc de interne a adresat o circulară către tóte administrațiunile comitatelor, prin care le face cunoscut, că în dilele proxime ministrul de comerciu va lua mĕsurĭ, ca funcționarii comitatelor sĕ pótă și ei beneficia de favorurĭ pe căile ferate în mĕsură egală cu funcționarii statului. Acésta se va întêmpla încă cu începutul lui Iulie a. c. O fóiă unguréscă observă, că și acesta este un semn al apropierei alegerilor de deputațĭ.

—o—

Un diarist espulsat. Din Neoplanta se anunță, că suditul sêrb Stojan Damjanovicĭ, redactorul suplent al diarului „Zastava“, a fost espulsat din Ungaria din causă că ar fi agitator politic.

—o—

La facultatea teologică din Blașiu anul scolastic s'a încheiat erĭ cu liturgia de mulțămită. „Unirea“ scrie, că Escelența Sa I. P. S. Mitropolit a fost de față la tóte esamenele teologilor, punênd alumni

---

cretar de stat, care sĕ scrie cu sânge ordinele vóstre; dér acum, ca și atuncĭ, stăruința în mĕsurile barbare vĕ va tîrî spre o ultimă nenorocire. Repet, adresa acésta este brutală și sângerósă. Par'că vĕd amarul rîs disprețuitor, cu care va fi primită în țéra mea împreună cu discursul tronului. Amândouĕ au sĕ fiă socotite ca o declarație de rĕsboiŭ civil.

Spunețĭ-mĭ, dér pentru ce țéra mea a fost aruncată ca o pradă unui secretar de stat? Ultimul discurs al Majestății Sale, la închiderea parlamentului, ne făgăduise mĕsurĭ, carĭ sĕ curme rĕul. Sĕ bine-voéscă onor. secretar de stat pentru Irlanda a asculta acéstă întrebare: Când Irlanda a fost dăruită de Cer cu mai bogate darurĭ decât Scoția și chiar decât Anglia, când dér Providența a făcut pentru ea așa de mult, pentru ce guvernul a făcut fórte puțin séu fórte rĕu? Pentru ce stăpânii ei se îmbuibă de bunătățĭ și locuitorii mor de fóme? După șépte vécurĭ de apăsare îndurată de nenorocita mea țéră, nu se póte găsi nicĭ o îndreptare, nicĭ o alinare? Trebue sĕ cerețĭ ér sânge?

Décă Irlandezii s'ar fi administrat singurĭ, décă desordinele s'ar fi născut sub o administrație irlandeză, vi s'ar fi putut erta, că ațĭ alergat la forță; dér când aud pe un nobil lord despre desordinele isbucnite, pe când voi ne guvernațĭ, când vĕ aud plângêndu-vĕ de noi după șepte secole de tiranie din parte-vĕ, trebue sĕ resping tóte acusațiunile vóstre. Pe voi vĕ acus de miseria nóstră, de rușinea nóstră. Și décă e așa, décă guvernul vostru despuietor e causa turburărilor nóstre, nu e așa, că întrebuințarea forței va mări și mai mult rĕul? E o singură îndreptare: dreptatea...

Nobilul lord Ormelie*) a binevoit sĕ facă un discurs, — aprobat de mulțĭ în acéstă Cameră — și a asvîrlit asupră-mĭ tótă greutatea mâniei sale. Ce nenorocire! Fiă-care astădĭ, nobil séu nenobil, are gata câte o bătaie de joc pentru Irlanda. Am suferit lovitura, dér am disprețuit-o. Ațĭ îndoit mĕsurile de strășnicie; óre Irlanda este acum mai liniștită? Nu sunt acum crimele de dece orĭ mai numĕróse? Tótă lumea recunósce acésta; se discută numai causa pentru care s'au îmulțit crimele într'un mod îngrozitor.

Sunt douĕ chipurĭ de a rĕspunde. Unul a fost adoptat de nobilul lord, căruia i-se datoresce moțiunea adresei. Acesta crede, că eu și numai eu agitatorul sunt causa tuturor turburărilor. *(Ascultațĭ! Ascultațĭ!)*. Așa a vorbit nobilul lord. Uită onorabilii mei adversarĭ, că și ei au fost acusațĭ acum un an, cum sunt eu adĭ acusat, de aceiașĭ crimă de provocare la revoltă. E! domnilor, erĭ erațĭ agitatorii poporului engles. Acusatorii voștri diceau, că poporul nu s'a gândit nicĭ odată la o reformă revoluționară până când nu l-ațĭ ațîțat prin uneltirile vóstre. *(Ascultațĭ!)* Tóte vorbele insultătóre, pe carĭ mi le-a aruncat cu prisos nobilul lord, tóte au fost în același chip aruncate celeilalte părțĭ a acestei Camere. Atuncĭ a-țĭ primit cu dispreț vorbele acelea; cu dispreț le primesc și eu acum. Vina crimelor întêmplate este a guvernului vostru rĕu, nu a agitațiunii. Acele crime sunt urmările faptelor, nu ale vorbelor.

(Va urma.)

*) Lordul Ormelie, membru al camerei, a susținut vederile regulamentului în acéstă cestiune.

lor întrebărĭ şi convingêndu-se din propria esperienţă despre capacitatea şi diliginţa fiitorilor păstorĭ sufletescĭ. In anul scolastic 1895/6 au ascultat prelegerile şi s'au supus la esamene 48 de teologĭ: 10 în cursul al IV-lea, 14 în cursul al III-lea, 12 în cursul al II-lea şi 12 în cursul I. Dintre aceştia 44 sunt din archidiecesă, éră 4 din diecesa Lugoşului. Studiile propuse sunt: Teologia dogmatică şi specială, Istoria revelaţiunii divine şi Introducerea în cărţile Sf. Scripturĭ a Noului Testament dimpreună cu exegesa (curs I. şi II), Teologia pastorală, Istoria bisericéscă şi cea particulară a bisericii române unite cu Roma, Pedagogia, Metodica şi Catechetica (c. III şi IV), Medicina pastorală (c. I. şi II.), Rit şi Tipic (c. III. şi IV.) şi Cant bisericesc şi musica vocală (c. I—IV).

—o—

O catastrofă teribilă. Depeşĭ sosite din Yokohama anunţă, că în urma esundărei mării şi-au aflat mórtea între valurĭ *10,000 ómenĭ.* Esundarea s'a întêmplat pe un teritor de 70 mile patrate. Până acuma lipsesc date mai detailate asupra acestei catastrofe îngrozitóre.

—o—

Manevrele rusescĭ din ăst an, după cum se vorbesce în cercurile militare austriace, vor forma o adevĕrată espediţiune strategică contra graniţelor nordice ale Austro-Ungariei. Tóte trupele din Polonia vor fi concentrate în împrejurimea Lublinului.

—o—

La serbarea memorabilei ɖile dela Custozza. Atragem atenţiunea publicului român, că cu ocasiunea escursiunei oficerilor şi soldaţilor dela reg. 50 din loc la „Honterus", ce se va arangia poimâne, Miercurĭ, în ɖiua aniversărei memorabilei lupte dela Custozza, soldaţii românĭ vor dansa şi frumosul nostru dans „Căluşerul" în costum naţional.

—o—

Esamene de cualificaţiune învĕţătorescă. Din *Gherla* ni-se scrie, că acolo s'au terminat esamenele de cualificaţiune cu învĕţătorii în 19 Iunie n. c. Dintre 21 de învĕţătorĭ, câţĭ s'au supus la esamen, au reuşit 12, ér restul, adecă *9 inşĭ au căɖut.* La *Blaşiu* s'au început esamenul scripturistic de cualificaţiune din limba maghiară în 10 Iunie, la care s'au supus 50 învĕţătorĭ, dintre carĭ au căɖut 15. Esamenele scripturistice şi verbale din celelalte studii s'au ţinut în ɖilele dela 12—18 Iunie. Au fost declaraţĭ cualificaţĭ 35, ér ceilalţĭ 15 au fost relegaţĭ parte pe 3 lunĭ, parte pe un an. Se vede, că relegările s'au făcut tot numai pentru limba maghiară, atât la Blaşiu, cât şi la Gherla. La Blaşiu inspectorul unguresc de şcóle n'a admis de astădată la esamenul de cualificaţiune şi tinerĭ absolvenţĭ de teologiă, şi acésta — după cum spune „Unirea", — s'a făcut pe basa regulamentului archidiecesan, care prescrie, ca acei învĕţătorĭ, carĭ nu au esamene de pe cursurile pedagogice, sĕ facă mai întâiŭ esamenele acestea şi numai după aceea sĕ pótă fi admişĭ la esamenul de cualificaţiune.

—o—

Abiturienţii dela gimnasiul din Beiuş invită la petrecerea cu dans ce o vor arangia in 27 Iunie n. c. în sala „Ospĕtăriei Opidane". Venitul e destinat pentru ajutorarea studenţilor sĕracĭ lipsiţĭ de mijlóce. Intrarea: de persónă 1 fl., de familiă după plac. Inceputul la 8 óre séra. Suprasolvirile se vor chita pe cale ɖiaristică.

—o—

Inaugurarea monumentelor „milenare". Ɖilele trecute s'a fixat definitiv programul după care se va sĕvêrşi inaugurarea aşa numitelor monumente milenare. In Braşov se va face inaugurarea în 18 Octomvre, fiind de faţă ministrul de interne Perczel.

Raportul societăţii „Inoc. M. Clain" din Blaşiu.

Primim din Blaşiu raportul general al societăţii de lectură „Inocenţiu M. Clain" a teologilor, pe anul scolastic 1895/6. Societatea, care a împlinit 32 de anĭ dela esistenţa sa, a avut în anul espirat ca preşedinte pe d-l Jacob *Popa*, secretar d-l Valeriu *Giurgiu*, ales în locul d-lui George Meseşan, care şi-a dat dimisia: Redactor al ɖiarului „Furnica" a fost clericul Amos Frâncu, ales în locul d-lui V. Bugner, care asemenea îşĭ dase dimisia. Notar al şedinţelor: Victor Macavein, cl. an. I

In locul prim al raportului se aduce mulţămită Escelenţei Sale Metropolitului Mihalyi, care a luat sub ocrotirea sa acéstă societate. De asemenea se mulţămesce d-lui Dr. V. Hossu, ca conducĕtor al societăţii.

In decursul anului s'au ţinut 6 şedinţe ordinare şi 5 extraord., în carĭ s'au desbătut afacerile de administraţiă ale societăţii; apoi 6 literare, în carĭ s'au declamat; 19 poesii şi s'au cetit operatele incurse la fóia „Furnica", care a apărut în 36 numerĭ, publicându-se în ea 35 lucrărĭ în prosă şi 21 poesii.

La 4 Maiu s'a ţinut o şedinţă constituantă, în care s'a constituit comitelul pentru anul şcol. viitor în următorul mod: Preşedinte. Michail *Ilies* cl. an. III; vicepreşedinte: Emiliu *Sabo* cl. an. II; secretar; Demitriu *Racoţan* cl. an III; cassar: Iuliu *Pop* cl. an. II; controlor: Eugeniŭ *Pantea* cl. an. I; archivar: Emiliu *Măcelariu* cl. an. II; bibliotecar; Nicolau *Racoviţan* cl. an. I; lăsându-se alegerea notarului pentru şed. I. ord. din anul viitor.

S'a hotărît a se ţiné şi şedinţă festivă în 25 Maiŭ, dér nu se spune în raport decă s'a ţinut orĭ nu.

Biblioteca s'a înmulţit considerabil mai ales prin darul d-lui canonic S. P. Mateiŭ, care a dăruit societăţii 213 opurĭ în 310 tomurĭ, care se administréză separat, sub numele: „Donaţiunea Mateiu". Au mai dăruit: ¡Academia Română 26 opurĭ. „Asociaţiunea Trans." 2, rĕposatul St. Bota 13, ereɖii Blăşianu şi Dr. I. Marcu câte 3 opurĭ, V. A. Urechiă, Dr. E. Dăianu, I. Costin, I. F. Negruţiu, E. Măcelariu, I. Pop, I. Sabo, Dr. G. Maior, câte 1 op. In total biblioteca, care în cursul anului s'a organisat din nou, constă din 1497 opurĭ în 1965 tomurĭ. Ɖiare şi reviste: 18 românescĭ şi 1 catolică germană.

Averea în banĭ a societăţii este de 1049 fl. 94 cr. Au dăruit pentru societate: „Economul" din Cluşiu 15 fl., G. Bărbat 5 fl., N. N. 2 fl., N. Boca, cl. an. I 3 fl. 50 cr., I. Pop 3 fl. 10 cr.

Din causa lipsei de sprijin suficient, societatea a sistat tipărirea de opurĭ până va fi mai bine asigurată în privinţa materială.

Din Bucovina.

— Iunie 1896.

N'ai cap sĕ te întêlnescĭ cu cine-va sĕ nu-ţĭ spună şi sĕ-'ţĭ vorbéscă despre distincţiunile ierarchice, ce s'au acordat unora din clerul Archidiecesei. Este lucru straniu pentru ai noştri, când cetescĭ în fóia ordinaţiunilor nr. 12 din 1896 pe toţĭ cei miluiţĭ cu brâne roşii. Şi apoi îngâmfarea lor n'are marginĭ: sunt mai mândri, decât beliducii, carĭ au raportat victorii asupra duşmanilor.

Şi când ai cugeta mai cu de-amăruntul, vei afla, că şi aceştĭ miluiţĭ, sĕ ɖicem decoraţĭ, au óre-şĭ care isbândă, însĕ nu pe terenul eclesiastic. Merită ei brêne roşii, căcĭ au escelat nu în zelul păstorirei turmei celei cuvêntătóre, ci în alt zel, care a fost priincios sentimentelor lor nobile. Cum li-a venit decretul de numire din Viena, — căcĭ acolo s'au fabricat primadată, de când esistă acéstă Metropoliă scutită de Dumneɖeu tóte decretele de crucĭ şi brêne roşii — a alergat fiă-care la Cernăuţĭ, sĕ-şĭ cumpere câte-un brêu roşu. Au făcut bun geşeft croitorul evreu Toderes, care a luat până la 10 fl. pentru un brêu.

La noi croitorii pentru haine preoţescĭ nu sunt Românĭ, ci Evrei. Ei sunt furnisorii seminarului clerical şi-i îmbracă pe teologĭ aşa de bine, că după patru anĭ de studii mai că fiă-care alumn seminarial are la Toderes, Ziegler şi Linderer peste 200 fl., pe carĭ îi plătesce apoi socrul din ɖestrea fetei. Óre n'ar fi cu cale, ca Consistorul sĕ îngrijéscă sĕ fiă croitor român, căcĭ nu se potrivesce, ca Evreii sĕ lucre şi sĕ cóse până şi *odăjdi* preoţescĭ şi paramente bisericescĭ. — Ba ni-se pare, că în privinţa acésta este şi-un canon al unui conciliu, pe care însĕ de sigur Doctorii în s. teologiă, precum şi Consistoriul nu-'l pot afla, ca pe basa lui sĕ opréscă Evreilor de-a lucra haine bisericescĭ; póte se tem, că atuncĭ s'ar supĕra croitorii Evrei şi nu li-ar lucra pe asceptate, orĭ chiar în cinste. Altfel nu ne putem esplica causa, că până acuma nu s'a făcut nimic în privinţa acésta.

Sĕ venim la brêne! Şi după cum am spus, mulţĭ din cei miluiţĭ cu brêne roşii, şi anume aceia, carĭ tocmai n'au nicĭ un merit, s'au grăbit a încinge burtele cu brêne roşii înainte de ce li-s'ar fi hărăsit în mod oficial în biserică şi sĕ li-se fi cetit de cătră Metropolit rugăciunea prescrisă în mijlocul bisericei. Câtă mândriă! Ba unul din cei miluiţĭ cu cruce, socrul unui consilier consistorial şi-a aninat'o şi a intrat mândru cu dênsa în biserică în ɖiua primirii Metropolitului, ca sĕ'l vadă lumea. Sta fălos şi mândru până ce observă, că profesorul universitar şi rectorul seminarial, cărora încă s'a acordat demnitatea de staurofori, sunt fără crucĭ. Atuncĭ de ruşine a ascuns-o sub reasă. Despre acésta ar trebui sĕ scie Metropolitul. De-ar fi sub Hacman, el îndată i-ar lua crucea înapoi, precum şi brênele acelora, carĭ s'au împodobit cu dênsele prea de timpuriu şi fără rugăciunea chirotosirei. Şi cumcă brênele roşii nu se pot încinge fără de rugăciune, se vede şi din aceea, că „*Candela*" în numĕrul dela 1 Iunie face menţiune despre purtarea definitivă a distincţiunilor ierarchice, ce s'au acordat, şi ɖice, că după rugăciunea referetivă are sĕ se pórte distincţiunea. Şi cu tot resonul, căcĭ brêul roşiu séu crucea sunt distincţiunĭ bisericescĭ, precum ordinele sunt distincţiunĭ lumene. Un mirean, căruia 'i-s'a acordat un ordin, n'are dreptul sĕ-'l pórte până nu 'i-se oferă prin prepositul sĕu în mod oficial, cu tóte că numirea lui a urmat cu lunĭ de ɖile mai înainte. Aşa se urméză numai la noi pe terenul eclesiastic nu se observă acésta şi tocmai acésta documentéză, că respectivii, carĭ fac aşa, n'au respect de cele bisericescĭ, cu tóte, că sunt feţe bisericescĭ.

Şi apoi încă ceva: Sĕ tot plâng preoţii din Bucovina, că trăesc greu, salariile sunt micĭ, cum dĕră dintr'un salar mic, te îndurĭ sĕ plătescĭ până la 10 fl. pentru brêu? Óre va crede guvernul, că starea preoţéscă este aşa de deplorabilă, când se plătesce lui Toderes 10 fl. pentru un brêu, care l'ai puté cumpĕra cu 3 fl.? De sigur că nu, ci'şĭ va gâudi, că toţĭ preoţii sunt grofĭ şi apoi aştéptă preoţime ameliorarea salarielor, când unii arată atât belşug de banĭ. Smereniă, asta este podóba preoţimei, ér nu îngâmfarea! Prin brênele cele roşii s'a dat ansă, ca preoţimea din Bucovina sĕ fiă fudulă, îngâufată şi uitând, că sunt preoţĭ românĭ şi au a lucra pentru poporul român, — ei se angajéză cu strĕinii a lucra pentru stêrpirea nemului românesc. Ei îşĭ socot aşa: suntem decoraţĭ din partea Mitropolitului cu brêu roşu, îmĭ lipsesce încă o cruciuliţă pe piept şi acésta vom primi-o drept rĕsplată, decă ne vom căciuli înaintea d-lor dela guvern. Şi guvernului îi sunt plăcute astfel de caractere efemere, terĕtóre şi de aceea mergem minunat de bine — calea racului.

(Va urma).

DIVERSE.

O crimă în centrul Parisului. Marţa trecută după ameɖĭ, o femee a fost găsită strangulată şi jefuită în strada Pethièvre, în centrul Parisului. Victima e o femee bĕtrână de 84 de anĭ, se numesce baronă Hermina Valley, născută contesă Montbel şi e nepóta unui ministru de sub Carol X, care a fost exilat şi a murit la 1861. Fiica sa a jucat sub Regat un mare rol în societatea aristocrată şi a creat cunoscuta revistă „La Vileotte", la care a colaborat şi George Sand. In timpul bombardării oraşului Tanger de către prinţul Joinville, d-na Valley-Montbel a avut o misiune diplomatică la Marocco, pe care a dus'o la bun sfârşit. Sub monarchia de Iulie ea s'a remarcat prin legitimismul ei neînduplecat. In anul 1870 s'a vorbit mult de dênsa. Ea se afla odată în salonul de cură din Wiesbaden. In timpul prânɖului se redică un oficer german bĕtrân şi cerù ca toţĭ comesenii, în cea mai mare parte străinĭ, sĕ bea în onórea capitulării oraşului Metz. Baronésa Valley îi cârpi o palmă puternică şi părăsi salonul la braţul unui oficer frances. Viéţa din ultimul timp al d-nei Valley-Montbel s'a deosebit mult de trecutul ei. Cu tótă averea ei nu ţinea nicĭ o slugă şi plătea o chirie de 1000 lei pe an. Când s'a descoperit cadavrul ei, locuinţa se afla în cea mai mare desordine şi necurăţeniă. Dómna Valley era sgârcită şi-şĭ aducea ɖilnic singură mâncarea. Averea ei de mai multe sute de mii de francĭ este plasată în hipotecĭ şi afacerĭ de camătă. O masă de scris s'a găsit spartă, nu se scie însĕ ce sumă de banĭ lipsesce. Se pretinde, că victima avea totdéuna în casă 50,000 de lei. Ucigaşii au şi fost descoperiţĭ a doua ɖi după săvêrşirea crimei. Ei sunt: Langlenie, un tênĕr pe care baronésa îl sprijinea, un băeţandru de vre-o 18 anĭ şi alţĭ doi ómenĭ, agenţĭ cămătarĭ. Toţĭ-patru sunt arestaţĭ.

Orologiu de paserĭ. Celebrul profesor botanic Linnè dela universitatea din Upsala a compus din mai multe plante un orologiu. Flórea acestor plante se deschide la anumite óre din ɖĭ, şi se închide éraşĭ. Din funcţionarea acésta ritmică a florilor se póte statori bine timpul ɖilei. Acest orologiu de plante alui Linnè a însufleţit şi pe un alt amic al sĕu, care după cântecul paserilor a statorit un orologiu numit: „Orologiu de pasĕrĭ". Acest naturalist ɖice, că prima prevestitóre a ɖilei este fringila care începe a cânta la 1 óră după meɖul nopţii. Cu o óră mai târɖiu, adecă la 2 óre după meɖul nopţii cântă piţigoiul. Pe la trei óre nóptea cântă prepeliţa, apoi dela $^1/_2$4—4 óre începe mierla négră a fluera. Pe la 5 óre diminéţa începe şi leneşa vrabiă a ciripi sărind de pe o crengă pe alta. Cocoşul, care din timpurile vechĭ este cunoscut ca prevestiorul de méɖă nópte, lipsesce dintre pasĕrile, carĭ compun orologiul. Véra, cocoşul cântă cam pe la 2, 3 óre diminéţa, ér iarna îndată după meɖul nopţii. Privighitórea nu cântă la un timp anumit, de regulă înse: în timpul verei ea cântă, cu diferite întreruperĭ, nóptea întrégă.

Literatură.

Ɖilele acestea a apărut „**Istoria regimentului de infanteria Alexandru I, împĕratul Rusiei, Nr. 2**" în ediţiă de lucs, cuprindênd 666 pagine în octav mare cu o mulţime de harte, planurĭ, schiţe apoi portrete heliografate precum şi colorate. Autorul acestei op de mare valóre, mai ales pentru militarĭ, este locotenentul *Ludovic Kirchthaler*, care cu un zel estraordinar, ajutat fiind şi de unii colegĭ şi colaboratorĭ, a adunat materialul bogat pentru espunerea tuturor faselor prin care a trecut dela 1741 şi până astăɖĭ amintitul regiment, a cărui patriă este ţinutul Braşovului, Treiscaunelor, Haţegului şi Cohalmului. Preţul unui esemplar este 7 fl. Recomandăm cu tótă căldura acest op tuturor acelora, pe care îi interesézâ viéţa militară, şi carĭ voiesc sĕ cunóscă luptele în carĭ s'a distins acest regiment, ai cărui soldaţĭ românĭ s'au purtat totdéuna cu bravură, şi cu diferite ocasiunĭ fórte mulţĭ dintre ei au primit frumóse şi înalte decoraţiunĭ.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 20 Iunie 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.95
Renta de coróne ung. 4% . . .	98.90
Impr. căil. fer. ung. în aur $4\frac{1}{2}$% .	124.—
Impr. căil. fer. ung. în argint $4\frac{1}{2}$%	101.10
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.80
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.—
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	96.75
Imprum. ung. cu premii	151.25
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	138.—
Renta de hârtie austr.	101.35
Renta de argint austr.	101.45
Renta de aur austr.	122.85
Losurĭ din 860	144.75
Acții de ale Băncei austro-ungară.	965.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	379.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	349.75
Napoleondorĭ.	$9.52\frac{1}{2}$
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.80
London vista	119.90
Paris vista	$47.72\frac{1}{2}$
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.20
Note italiene.	44.50

Cursul pietei Brașov.

Din 22 Iunie 1896.

Banconote rom.	Cump.	9.46	Vênd.	9.49
Argint român.	Cump.	9.40	Vênd.	9.45
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.50	Vênd.	9.52
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ	Cump.	$126.\frac{1}{2}$	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.40	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10 60	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiŭ 1896.

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Trenŭ mixt.	Tren de persón.	Tren accel.		Stațiunea		Tren de persón.	Trenŭ mixtŭ	Tren accel.	Tren accel.	Trenu de persón.
10 —	8.05		8.05	2 00	pl.	Viena . . .	sos.	1.55		1 55	7.20	6.20
8.30	2.15		5.45	9.15		Budapesta		7.—		7.40	1.50	8.10
11.21	4 16	5.10	9.02	11.19		Szolnok . .		3 37		5.31	11.44	4.28
1.33	5.48	8.00	11 33	12.47		P. Ladány . .		1.19		3.56	10.03	2.17
3.42	7.08		1.48	2.11	sos.	Oradea-mare .	pl.	11.04		2.37	8.43	11.32
3.58	7.15	1.22	2.06	2.18	pl.		sos.	10.44	8.00	2.31	8.38	11.17
4 38	7.43	2.19	3.03	2.50		Mezö Telegd .		10.07	7 10	2 01	8.11	10.42
5.20	8.18	3.32	3.45	3.26		Rév		9 30	6.13	1.34	7.46	10.08
5.43		3.51	4 06			Bratca . . .		9.10	5.38			9.50
6 32	9.07	5.13	4.53	4.17		Ciucia . . .		8.32	5 49	12.52	7.08	9.19
7.16	9.37	6.14	5.32	4.50		B.-Huiedin		7.54	4.59	12.20	6.39	8.37
8.07		7.32	6.24			Ghârbău . .		6.54	3.18			7.37
8 34	10 37	8.21	6 59	5 55	sos.	Clușiu . . .	pl.	6 13	2 23	11.01	5.23	7.—
8.49	Tr. prs. 11.10	8.40	2.17	6.11	pl.		sos.	↳	5.24	10 45	Tr. pers. 4.25	6.45
9 06	11.27	9.09	2 52	6.27		Apahida .			5.02		4.03	6.27
10.12	12 30	10 40	4 45	7.27		Ghiriș . . .		Tr. expr.	3.37	9.23	2.55	5.12
10.42	12 57	11.25	5 39	7.50		Cucerdea . .		Bucurest Arad Budapest	3.06	8.49	2.25	4.33
11.01	1 09	11 49	6.08			Uioara . .			2.49		2.08	4.27
11 09	1 16	11.59	6 19			Vințul de sus			2.41		2.00	4.20
11.31	Tr. expr.	12.29	6.57	8.17		Aiud . . .			2.17	8.23	1.38	3.59
11.48	11.40	12 55	7.30	8 33	sos.	Teiuș . . .	pl.	3.36	1.55	8.06	1.17	3.38
12 05	11.55	1 30		8.38	pl.		sos.	3.18	1.29	7.59	12 57	3.06
12.33		2.08	Din 1 Iunie în tótă Joia și în sărbători cat. și or. comunică l Sibiu			Creciunel . .			12.55		12.32	2.40
12.47		2.27		9 09		Blașiu . .		2.48	12.40	7 30	11.59	2.26
1.18		3.11				Micăsasa . .			12.01	7.09	11.28	1.54
1 34	1.00	3.31		9.42	sos.	Copșa-mică .	pl.	2.15	11.41	6 56	11.10	1.35
2.13	1.02	3 46		9.44	pl.		sos.	2 12	11.14	6 54	11.05	1.01
2.32		4.08		9.59		Mediaș . . .			10.55	6.41	10.48	12.45
3 04	1.39	4 45		10 22		Elisabetopol .		1.40	10.21	6 20	10 18	12.16
3.40	2 06	5 27		10.51		Sighișóra .		1.06	9.42	5 53	9 43	11.33
4.03	2 27	6 12		11.12		Hașfaleu . .		12 52	9.12	5 32	9.19	11.16
5 34	3 30	7.50		12.26		Homorod . .		11.54	7.45	4 27	7.38	10.03
6 12		8 37		12.58		Agoștonfalva .			7.02	3.53	7.22	9.25
6.41	4.16	9.07		1.15		Apața . . .		11 11	6.36	3 37	6.48	9.01
7.16		9 40		1.34		Feldióra . .			5.58	3 16	6 33	8.28
8.--	5.07	10.25		2.09	sos.	Brașov . .	pl.	10.10	5.08	2.45	5.57	7.48
3.55	5.14	11 —	6 40	2 19	pl.		sos.	10 05	5.20	2 18		9.08
4 40	5 59	12.26	7.30	3 01		Timiș . .		9.39	4.14	1 42	5 20	8 28
5.10	6 29	1 11	8.00	3 31		Predeal .		9.12	3.32	1 12	4.14	8 01
12 00	11 25	8 30	10.05	9.30	sos.	Bucuresci . .	pl.	5 35	9.15	8.35	3 32	3.15

Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săsesc.

Trenu mixtŭ	Trenu de persón.	Trenŭ de persón.	Trenu de persón		Stațiunea		Trenu de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenu mixtu
2 30	8.10	3.11	10.59	pl.	Cucerdea . .	sos.	7.45	2.36	8.31	12.42
3 19	8.51	3.52	11.40		Lud șŏ . .		7.02	1.58	7.38	9.59
4 12	9.37	4.37	12.26		Cipău . .		6.28	1.19	6.55	11 01
5 12	10 27	5.26	1.14	sos.	Oșorheiu . .	pl.	5.34	12.25	5.50	9.54
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.		9.20	5.04	9 35
7.14	12.16	7.14		sos.	Regh.-săs. .	pl.		7.54	3.30	8:05

Ghirișŭ — Turda

trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.	Stațiunea	trenŭ de persón.	trenu mixtŭ	trenu mixtu	trenŭ de persón.
7 33	11 —	5.—	10.21	Ghiriș	5.05	10 30	3.20	9.12
7.53	11.20	5-20	10.41	Turda	4.45	10.10	3.00	8.52

Copșa-mică — Sibiiu — Avrigŭ — Făgărașŭ

trenŭ de persón.	Tren mixt	trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ			Stațiunea		trenŭ mixtŭ	Tren mixt	trenŭ de persón	trenŭ de persón.
2.20	4 45	11.55	7.10		pl.	Copșa mică .	sos.	9.34	3.05	6.25	12.35
3.57	6.35	1.25	8.50	3 13		Ocna . . .		8.11	1 27	5.07	11.01
4.19	7.01	1.48	9.15	3 39	sos.	Sibiiu . . .	pl.	7.44	12 57	4.40	10.30
	4.34		2.05		pl.		sos.	7.29			8 57
	6.16		3.58			Avrig . . .		6.02			7.16
	8.42		6.35		sos.	Făgăraș . .	pl.	3.28			4.30

Simeria (Piski) — Hunedóra

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	Stațiunea	trenŭ mixtŭ	trenu mixtŭ	trenŭ mixtu	trenu mixtu
6.15	11.35	4.25	10.28	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna	4.34	10.05	2.54	8 14
7.13	12 20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Brasov — Zêrnești

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	Stațiunea	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenu mixtu
8.35	4.55	4 30	Brașov	7.44	1.29	8 31
10 28	6.36	5.49	Zêrneștĭ	6.20	12.05	7 20

Mureș-Ludoș — Bistrița

	Numai Luni a comunică	N. Marța camunică	Stațiunea	Circulă numai Marța		Numai Vinerea circulă
4.—	9.10	4.20	Mureș-Ludoș	6.46	7.21	
5 03	10.28	5.35	Zau	5.49	6.24	
6 48	12 41		Țagu-Budatelicŭ . .		4.50	9.4[illegible]
7 38	1.54		St. Mihaiu de câmpie .		3 44	8.46
8 33	3.02		Lecința		2.48	7.43
9 07	3 41		Ș.-Maghiăruș		2.01	6 52
9.59	4 55		Bistrița		1.16	5.55

Arad — Timișóra

				Stațiunea				
6.20	11.25	5.		Aradŭ		10.43	3.44	10.55
7.08	12.15	6.14		Vinga		9.42	3.01	10.11
8.01	1.10	7.39		Timișóra		8.20	2.—	9.10
12.47	8.47	12 27	5.10	Segedin	6 05	2 30	10 05	2.15

Sibiiu — Cisnădie.

trenu mixtu	trenŭ mixtu		Stațiunea		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
5.30	2.15	pl.	Sibiiu .	sos.	7.10	9 20
5.42	2.27	„	Selemberk	„	6.57	9 07
6.06	2.51	„	Cisnădie	pl.	6.36	8.46

Sighișóra — Odorheiu-sĕcuesc.

trenŭ mixtu	trenŭ mixtu	Stațiunea	trenŭ mixtu	trenu mixtu
3 22	11 08	Sighișóra . . .	9.51	5.32
3.54	11.48	Hașfaleu . . .	9.02	4.54
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadrați cu linii mai negre însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.